УДК 378.057:001.89

Софія Дембіцька
ORCID iD 0000-0002-2005-6744

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки,
Вінницький національний технічний університет,
вул. Хмельницьке шосе, 95, 21000 Вінниця, Україна,
sofiyadem13@gmail.com

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПРАЦЕОХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СТУДЕНТІВ МАШИНОБУДІВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

У статті обґрунтовується необхідність розвитку навичок працеохоронної діяльності студентів машинобудівних спеціальностей в процесі фахової підготовки в закладах вищої освіти технічного спрямування. Проаналізовані ключові поняття дослідження, зокрема «працеохоронна діяльність», «працеохоронна компетентність», «культура безпеки» та наявні шляхи розвитку працеохоронної компетентності в процесі підготовки фахівців технічних спеціальностей. На основі ґрунтовного аналізу наукових публікацій з проблеми дослідження, окреслені умови формування навичок працеохоронної діяльності майбутніх фахівців машинобудівних спеціальностей в закладах вищої освіти, а також перспективи подальших наукових розвідок.

Ключові слова: *заклади вищої освіти; працеохоронна діяльність; працеохоронна компетентність; фахівці механічної інженерії; фахова підготовка.*

https://doi.org/10.28925/1609-8595.2019.2.1621

Вступ. Умови та особливості забезпечення вимог охорони праці та промислової безпеки розглядаються на державному, галузевому та регіональному рівнях. Постійно розробляються, оновлюються та впроваджуються нормативні акти, цільові програми поліпшення безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, програми навчання з питань охорони праці, організації виробництва та забезпечення працівників засобами індивідуального захисту. На підприємствах здійснюється планування організаційних та технічних заходів щодо покращення стану охорони праці, виділяються кошти на їх реалізацію, аналізуються наявний стан, недоліки та перспективи розвитку. Однак, незважаючи на всі заходи, стан виробничого травматизму залишається на досить високому рівні.

Питання безпеки професійної діяльності розглядалося у дослідженнях Ю. Скалецького, Л. Дурнєва, Т. Таірової, В. Гнатовського, Ю. Воробйова, В. Березуцького, Т. Павленко, М. Латишевої, О. Запорожця, В. Михайлюка, Н. Кулалаєвої, М. Зоріної та низки інших. Аналіз наукових досліджень свідчить, що проблемі безпеки в процесі професійної діяльності присвячено достатньо уваги, однак не розроблено дієвих механізмів розвитку готовності до працеохоронної діяльності на етапі підготовки фахівців в закладах вищої освіти.

У зв'язку з цим ми вважаємо, що проблему забезпечення виробничої безпеки та формування готовності до працеохоронної діяльності потрібно вирішувати на етапі підготовки фахівців. Зокрема, це актуально для фахівців технічних спеціальностей, які в майбутньому будуть працювати в галузях з найбільшим ризиком виникнення професійного травматизму. Ця теза знаходить підтвердження в публікаціях низки науковців. Зокрема, Ю. Воробйов (2006) обґрунтував положення, що формування компетенцій з безпеки діяльності нерозривно пов'язане з професійним навчанням, а С. Соколова та А. Соколова (2017) стверджують, що ключовою ланкою в забезпеченні безпеки в усій її проявах (соціальному, економічному, технічному тощо) є саме людина (с. 117). О. Авраменко (2015) вважає за доцільне розглядати проблему формування працеохоронної компетентності як фактора успішної професійної діяльності майбутнього фахівця як пріоритетну і вирішувати її ще під час професійної підготовки у вищій школі (с. 137).

Мета статті – визначення ефективних шляхів формування навичок працеохоронної діяльності як фактора успішного професійного становлення в процесі підготовки фахівців машинобудівних спеціальностей в закладах вищої освіти технічного спрямування.

Аналіз ключових понять. Досліджуючи процес формування навичок працеохоронної діяльності науковці використовують такі поняття «працеохоронна діяльність», «працеохоронна компетентність», «культура безпеки». Проаналізуємо особливості використання зазначених понять.

В. Хроколов (2017) під поняттям «культура безпеки життєдіяльності» розуміє «формування потреби в забезпеченні високого рівня розвитку умінь щодо захисту життя від небезпек і створення безпечних умов життєдіяльності» (с. 42).

М. Зоріна (2010) вважає культуру безпеки життєдіяльності структурним компонентом культури осо-

© Дембіцька Софія, 2019

бистості і невід'ємною складовою професійної компетентності, яка починає формуватися в процесі професійної підготовки (с. 150).

Культура безпеки згідно з аналітичною доповіддю щодо проблем впровадження культури безпеки в Україні визначається як «рівень розвитку людини і суспільства, що характеризується значущістю забезпечення безпеки життєдіяльності в системі особистісних і соціальних цінностей, безпечної поведінки в повсякденному житті та в умовах небезпечних та надзвичайних ситуацій, рівнем захищеності від загроз і небезпек в усіх сферах життєдіяльності» (Скалецький, Бірюков, Мартюшева, & Яценко, 2012, с. 8).

Л. Романів, О. Пішак та Р. Бойчук (2017) визначають культуру безпеки життєдіяльності як такий рівень розвитку людини і суспільства, який характеризується значущістю завдання забезпечення безпеки життєдіяльності в системі особистісних і соціальних цінностей, безпечної поведінки в повсякденному житті і в умовах небезпечних та надзвичайних ситуацій, рівнем захищеності від загроз і небезпек в усіх сферах життєдіяльності (с. 239).

Термін «культура охорони праці» новий, і вперше його було згадано у 2003 р. в нормативних документах Міжнародної організації праці, згідно з якими «національно орієнтована на профілактику культура охорони праці означає забезпечення права на безпечні та здорові умови праці на всіх рівнях, активну участь уряду, роботодавців і робітників у забезпеченні безпечних і здорових умов праці через чітко сформульовану систему прав, обов'язків та сфер відповідальності, де принцип профілактики має найвищий пріоритет» (Теревко, 2010, с. 23).

М. Лисюк (2010) під поняттям «культура охорони праці» розуміє «забезпечення права працівника на безпечні умови праці з залученням для цього зусиль держави, підприємців і працюючих на основі чітких норм законодавства, що мають виконуватися в обов'язковому порядку». Науковець розглядає її у єдності двох проявів: колективного (виконання роботодавцями своїх обов'язків щодо забезпечення безпеки праці за сучасними стандартами) та індивідуального (ставлення працівника до проблем виробничої безпеки в процесі виконання виробничих обов'язків) (с. 12).

С. Гриньов (2013) визначає культуру охорони праці як систему методів вирішення проблем охорони праці, які загальноприйняті на певному підприємстві, а також його традиції, переконання, норми та правила, які формують характерний імідж даного підприємства, приймається його більшістю, забезпечує вирішення цільових завдань і визначений рівень безпеки. До складу культури охорони праці від відносить такі елементи організаційну культуру, культура поведінки, культура взаємин персоналу, дисципліну праці, культуру робочого місця, культура роботи з нормативною та організаційно-розпорядчою документацією, виконавську дисципліну, додержання встановлених норм і правил, пропаганда культури безпеки праці (с. 67).

На нашу думку, таке розуміння структури культури охорони праці є не зовсім вдалим, оскільки містить елементи, які дублюють один одного. Зокрема, культура поведінки передбачає наявність культури взаємин персоналу, оскільки з наявності першої слідує існування другої. Крім того, додержання встановлених норм і правил передбачає і дисципліну праці, і культуру робочого місця, і виконавську дисципліну.

Аналіз наукових публікацій дає підставу стверджувати, що більшість науковців розглядають процес формування навичок працеохоронної діяльності з точки зору компетентнісного підходу. У такому контексті формування навичок працеохоронної діяльності відбувається через розвиток працеохоронної компетентності.

Відповідно до досліджень О. Кобилянського (2013), необхідність компетентнісного підходу зумовлена пошуком дієвих засобів оновлення змісту вищої освіти та механізмів приведення його у відповідність із вимогами сьогодення. З цієї точки зору варто розглядати компетентність як здатність розв'язувати конкретні проблеми, що виникають у різних сферах життя (с. 44).

Однак поняття «працеохоронна компетентність» у різних дослідників має певні відмінності. На нашу думку, найбільш вдалим формулюванням терміну «працеохоронна компетентність» щодо фахівців технічних спеціальностей є визначення В. Зінченко та О. Авраменка (2018), які в межах свого дослідження характеризують працеохоронну компетентність майбутнього інженера як певну інтегральну якість особистості, яка визначає її здатність до збереження життя у ході самостійної професійної діяльності та виявляється в умінні аналізувати потенційні небезпеки на етапах проектування, виготовлення й експлуатації устаткування (с. 186).

Аналіз шляхів розв'язання проблеми. Результати дослідження дозволили виділити низку принципових положень щодо особливостей організації процесу формування навичок працеохоронної діяльності у студентів технічних спеціальностей у закладах вищої освіти.

Зокрема, Т. Павленко (2006) пропонує з метою вирішення цієї педагогічної проблеми використовувати активні методи навчання та моделювання професійної діяльності, зокрема, використовувати у навчальному процесі занять у формі ділових і дидактичних та рольових ігор, програмованого навчання, імітаційних вправ, аналізу ситуацій, ігрового проектування. Такий підхід, на думку науковця, дозволить здійснити моделювання і забезпечити різнобічний розгляд проблеми формування навичок професійної безпеки у майбутніх інженерів.

Н. Кулалаєва з колективом авторів дотримуються схожої думки та вважають, що за допомогою моделювання професійної діяльності фахівця можна адекватно імітувати реальні професійні завдання, визначити найефективніші методики і форми навчання, розробити відповідне навчально-методичне забезпечення.

Саме такий підхід вони вважають найефективнішим та раціональним щодо розвитку навичок врахування організаційно-технічних, правових, санітарно-гігієнічних, профілактичних та управлінських аспектів в процесі вирішення комплексних практичних професійних завдань. При цьому автори наголошують на необхідності врахування аксіологічних і морально-етичних аспектів безпеки професійної діяльності й охорони праці (Кулалаєва , Мармазинський, & Михайлюк , 2013).

Ю. Демідова та Г. Шахова (2017), розглядаючи процес формування компетенцій безпеки діяльності магістрів, роблять висновок, що він відбувається в процесі:

1) вивчення загальнопрофільних і спеціальних дисциплін, в яких реалізований зв'язок з елементами дисциплін з безпеки діяльності;

2) вивчення спеціальних курсів з безпеки діяльності, які забезпечать високу компетентність спеціалістів у питаннях безпеки діяльності (с.183).

М. Фалеев (2010) стверджує, що формування культури безпеки має містити комплекс системних дій, які пронизують всі аспекти людського життя та індукують у людини і суспільства потреба в безпечній праці та життєдіяльності (с. 14).

Таким чином, результати дослідження проблеми формування навичок працеохоронної діяльності дають підстави стверджувати, що безпека працівника досягається перш за все через його поведінку. В зв'язку з цим, формування позитивних мотивів та навичок працеохоронної діяльності має відбуватися протягом усієї фахової діяльності, починаючи з етапу підготовки фахівців в закладах вищої освіти.

Професійна діяльність фахівців з механічної інженерії на сучасному етапі суттєво відрізняється від роботи професіоналів у минулому, коли держава та роботодавці ставили на перше місце потреби організації, а не працівників; прагнули уникати ризику, в умовах дії концепції про потребу досягнення 100% безпеки виконання будь-яких робіт, відносилися до працівника як до взаємозамінного ресурсу організації тощо. Питання безпечних умов праці набуває особливої актуальності з огляду на створення нових суспільних відносин, впровадження європейських стандартів щодо умов праці.

Аналіз статистики нещасних випадків свідчить, що значну частку з них становлять події внаслідок неефективних управлінських рішень. Враховуючи те, що частина фахівців з механічної інженерії у майбутньому буде займати управлінські посади, то рівень їхньої працеохоронної компетентності повинен забезпечувати не лише власну безпеку, але і безпеку праці інших учасників виробничого процесу.

Умовами формування навичок працеохоронної діяльності майбутніх фахівців механічної інженерії в закладах вищої освіти ми вважаємо:

1. Уточнення змісту поняття «працеохорона компетентність» із врахуванням особливостей фахової діяльності спеціалістів машинобудівної галузі.

2. Визначення складових працеохоронної компетентності фахівців машинобудівної галузі та її взаємозв'язків у структурі фахової компетентності.

3. Визначення особливостей та завдань формування працеохоронної компетентності фахівців машинобудівної галузі в системі професійної підготовки.

4. Забезпечення мотивації щодо розвитку працеохоронної компетентності майбутніх фахівців машинобудівної галузі як необхідної умови професійної адаптації та подальшого фахового зростання.

5. Визначення особливостей формування навичок працеохоронної діяльності в процесі теоретичного та практичного навчання, виробничої практики та дипломного проектування, а також добір відповідних дидактичних засобів забезпечення навчального процесу.

6. Забезпечення системності, послідовності та наступності процесу формування працеохоронної компетентності майбутніх фахівців машинобудівної галузі.

Висновки. Таким чином, актуальність проблеми формування навичок працеохоронної діяльності майбутніх фахівців машинобудівних спеціальностей в процесі фахової підготовки в закладах вищої освіти технічного спрямування визначається особливостями їхньої майбутньої професійної діяльності. У процесі отримання фаху, студенти машинобудівних спеціальностей мають зрозуміти необхідність забезпечення власної безпеки на робочому місці, набути навичок безпечної поведінки враховуючи особливості організації праці в машинобудівній галузі, сформувати стійку мотивації щодо надання пріоритету безпеки на робочому місці.

Перспективи подальших досліджень ми вбачаємо у розробленні методичних умов та шляхів розвитку працеохоронної компетентності майбутніх фахівців механічної інженерії на усіх етапах фахової підготовки в закладах вищої освіти.

Література

Авраменко О. С. Працеохоронна компетентність як фактор успішної професійної діяльності майбутнього фахівця. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки*. 2015. № 27. С. 137–141.

Воробьев Ю. Л. (ред.). Основы формирования культуры безопасности жизнедеятельности населения. Москва: Деловой экспресс, 2006. 316 с.

Гриньов С. Я. Про стан культури охорони праці керівників підприємств. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. 2013. № 1 (6). Issue 10. P. 66–69.

Демідова Ю. Є., Шахова Г. А. Формування компетенцій з безпеки професійної діяльності як важлива складова підготовки магістрів у вищих навчальних закладах. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки*. 2017. № 1 (13). С. 182–187.

Зінченко В., Авраменко О. Моделювання процесу формування працеохоронної компетентності майбутніх інженерів галузі знань «Електроніка та телекомунікації» у процесі професійної підготовки. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2018. № 6 (80). С. 183–197.

Зоріна М. О. До проблеми визначення актуальності й особливостей формування культури безпеки життєдіяльності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2010. № 8. С. 149–153.

Кобилянський О. В. Компетентнісний підхід до вивчення дисциплін циклу безпеки життєдіяльності у вищих навчальних закладах. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2013. № 7. С. 42–47.

Кулалаєва Н. В., Мармазинський О. А., Михайлюк В. О. Виховна складова педагогіки безпеки: монографія. Миколаїв: НУК, 2013. 354 с.

Лисюк М. Культура охорони праці на підприємстві. *Охорона праці*. 2010. № 11. С. 12–13.

Павленко Т. С. Моделювання працеохоронної діяльності інженера як спосіб ефективної організації навчального процесу з промислової безпеки. *Наукові праці: Науково-методичний журнал. Педагогічні науки*. 2006. Т. 50, Вип. 37. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили. С. 72–75.

Романів Л. В., Пішак О. В., Бойчук Р. Р. Культура безпеки як складова базової культури особистості. *Молодий вчений*. 2017. № 3.1 (43.1). С. 238–241.

Скалецький Ю. М., Бірюков Д. С., Мартюшева О. О., Яценко Л. Д. Проблеми впровадження культури безпеки в Україні: аналітична доповідь. Київ: НІСД, 2012. 51 с.

Соколова С. Н., Соколова А. А. Философия безопасности человека и общества. *Безопасность человека и общества: совершенствование системы регулирования и управления защитой от чрезвычайных ситуаций: сборник научных статей международной конференции*. Минск: УГЗ, 2017. С. 117–120.

Тереверко О. Культура охорони праці в документах МОП. *Охорона праці*. 2010. № 7. С. 22–26.

Фалеев М. И. Культура безопасности: необходимость и пути формирования. *Гражданская защита*. 2010. № 8. С. 13–15.

Хроколов В. А. Культура безопасности: основные аспекты развития. *Вестник Полесского государственного университета. Серия общественных и гуманитарных наук*. 2017. № 2, 41–46.

References

Avramenko, O. S. (2015). Pratseokhoronna kompetentnist yak faktor uspishnoi profesiinoi diialnosti maibutnoho fakhivtsia [Labor protection competence as a factor of successful professional activity of the future specialist]. *Visnyk Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka. Seriya : Pedahohichni nauky*, 27, 137–141 (ukr).

Vorobev, Yu. L. (Ed.) (2006). *Osnovy formyrovanyia kultury bezopasnosty zhyznedeiatelnosty naselenyia [The basics of forming a safety culture of vital activities of the population].* Moskow, Russia: Delovoj ekspress (rus).

Hrynov, S. Ia. (2013). Pro stan kultury okhorony pratsi kerivnykiv pidpryiemstv [About the state of the labor protection culture of enterprise managers]. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, I (6), Issue: 10, 66–69 (ukr).

Demidova, Yu. Ie., & Shakhova, H. A. (2017). Formuvannia kompetentsii z bezpeky profesiinoi diialnosti yak vazhlyva skladova pidhotovky mahistriv u vyshchykh navchalnykh zakladakh [Formation of competencies in the safety of professional activity as an important component of masters' training in higher educational institutions.]. *Visnyk universytetu imeni Alfreda Nobelia. Seriia «Pedahohika i psykholohiia». Pedahohichni nauky*, 1 (13), 182–187 (ukr).

Zinchenko, V., & Avramenko, O. (2018). Modeliuvannia protsesu formuvannia pratseokhoronnoi kompetentnosti maibutnikh inzheneriv haluzi znan «Elektronika ta telekomunikatsii» u protsesi profesiinoi pidhotovky [Simulation of the process of formation of labor protection competence of future engineers of the field of knowledge «Electronics and Telecommunications» in the process of professional training]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*, 6 (80), 183–197 (ukr).

Zorina, M. O. (2010). Do problemy vyznachennia aktualnosti y osoblyvostei formuvannia kultury bezpeky zhyttiediialnosti [To the problem of determining the relevance and peculiarities of the formation of a safety culture of vital activity]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*, 8, 149–153 (ukr).

Kobylianskyi, O. V. (2013). Kompetentnisnyi pidkhid do vyvchennia dystsyplin tsyklu bezpeky zhyttiediialnosti u vyshchykh navchalnykh zakladakh [Competency approach to the study of the disciplines of the life cycle safety cycle in higher educational institutions]. *Naukovyi visnyk Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*, 7, 42–47 (ukr).

Kulalaieva, N. V., Marmazynskyi, O. A., & Mykhailiuk, V. O. (2013). *Vykhovna skladova pedahohiky bezpeky: monohrafiia [Educational component of safety pedagogy: monograph].* Mykolaiv, Ukraine: NUK (ukr).

Lysiuk, M. (2010). Kultura okhorony pratsi na pidpryiemstvi [Culture of labor protection at the enterprise]. *Okhorona pratsi*, 11, 12–13 (ukr).

Pavlenko, T. S. (2006). Modeliuvannia pratseokhoronnoi diialnosti inzhenera yak sposib efektyvnoi orhanizatsii navchalnoho protsesu z promyslovoi bezpeky [Modeling of labor protection activity of the engineer as a way of effective organization of the educational process on industrial safety]. *Naukovi pratsi: Naukovo-metodychnyi zhurnal Pedahohichni nauky.* Mykolaiv, Ukraine: MDHU im. P. Mohyly, 50 (37), 72–75 (ukr).

Romaniv, L. V., Pishak, O. V., & Boichuk, R. R. (2017). Kultura bezpeky yak skladova bazovoi kultury osobystosti [Culture of safety as a component of the basic culture of personality]. *Molodyi vchenyi*, 3.1 (43.1), 238–241 (ukr).

Skaletskyi, Yu. M., Biriukov, D. S., Martiusheva, O. O., & Yatsenko, L. D. (2012). *Problemy vprovadzhennia kultury bezpeky v Ukraini: analitychna dopovid [Problems of implementation of the safety culture in Ukraine: analytical report].* Kyiv, Ukraine: NISD (ukr).

Sokolova, S. N., & Sokolova, A. A. (2017). Fylosofyia bezopasnosty cheloveka y obshchestva [Philosophy of human safety and society]. *Bezopasnost cheloveka y obshchestva: sovershenstvovanye systemy rehulyrovanyia y upravlenyia zashchytoi ot chrezvychainykh sytuatsyi: sbornyk nauchnykh statei mezhdunarodnoi konferentsyy*. Mynsk, Belarus: UHZ, 117–120 (rus).

Tereverko, O. (2010). Kultura okhorony pratsi v dokumentakh MOP [Culture of labor protection in the documents of the ILO]. *Okhorona pratsi*, 7, 22–26 (ukr).

Faleev, M. Y. (2010). Kultura bezopasnosty: neobkhodymost y puty formyrovanyia [Safety culture: the need and ways of formation]. *Hrazhdanskaia zashchyta*, 8, 13–15 (rus).

Khrokolov, V. A. (2017). Kultura bezopasnosty: osnovnye aspekty razvytyia [Safety culture: basic aspects of development]. *Vestnyk Polesskoho hosudarstvennoho unyversyteta. seryia obshchestvennykh y humanytarnykh nauk*, № 2, 41–46 (rus).

ФОРМИРОВАНИЕ НАВЫКОВ ТРУДООХРАННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ У СТУДЕНТОВ МАШИНОСТРОИТЕЛЬНЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ

Дембицкая София, кандидат педагогических наук,
доцент кафедры безопасности жизнедеятельности и педагогики безопасности,
Винницкий национальный технический университет,
ул. Хмельницкое шоссе, 95, 21000 Винница, Украина,
sofiyadem13@gmail.com

В статье обоснована необходимость развития навыков трудоохранной деятельности студентов машиностроительных специальностей в процессе профессиональной подготовки в учреждениях высшего образования технической направленности. Проанализированы ключевые понятия исследования, в частности «трудоохранная деятельность», «трудоохранная компетентность», «культура безопасности» и имеющиеся пути развития трудоохранной компетентности в процессе подготовки специалистов технических специальностей. На основе проведеного анализа научных публикаций по проблеме исследования, определены условия формирования навыков трудоохранной деятельности будущих специалистов механической инженерии в учреждениях высшего образования, а также перспективы дальнейших научных исследований.

Ключевые слова: *профессиональная подготовка; специалисты механической инженерии; трудоохранная деятельность; трудоохранная компетентность; учреждения высшего образования.*

FORMATION OF SAFETY SKILLS OF STUDENTS OF MACHINE-BUILDING SPECIALTIES: THEORETICAL ASPECT

Dembitskaya Sofia, PhD (Pedagogy), Associate Professor,
Department of Safety of Life and Security Pedagogy, Vinnitsa National Technical University,
95 Khmelnitsky shosse, 21000 Vinnytsia, Ukraine,
sofiyadem13@gmail.com

The necessity of development of skills of safety activity of students of machine-building specialties in the process of professional training in institutions of higher education of technical direction are considered in the article.

The urgency of the problem of formation of skills of safety activity future specialists in mechanical engineering in the process of professional training in institutions of higher education of technical direction is determined by the peculiarities of future professional activity.

The key concepts of research are analyzed, in particular such as «safety activity», «safety competence», «culture of safety» and actual ways of developing labour-protection competence in the process of training specialists in machine-building specialties.

Based on a solid analysis of scientific publications on the research problem, we outlined the conditions for the formation of skills of labour protection activities of future specialists in mechanical engineering in institutions of higher education.

We relate to them clarification of the content of the concept of «labour protection competence» taking into account the peculiarities of the professional activity of specialists in the machine-building industry, determination of the components of safety competence of specialists of the machine-building industry and its interconnections in the structure of professional competence, determination of peculiarities and tasks of formation of safety competence of specialists in the machine-building industry in the system of professional training, ensuring motivation for the development of safety competence of future specialists in the machine-building industry as a necessary condition for professional adaptation and further professional growth, determination of the peculiarities of skills development in safety activities in the process of theoretical and practical training, industrial practice and graduation design, as well as the selection of appropriate pedagogical means for the educational process.

Prospects for further research, we see in the development of methodological conditions and ways of developing the safety competence of future specialists in mechanical engineering at all stages of professional training in higher education institutions.

Key words: *institutions of higher education; mechanical engineering specialists; professional training; safety activities; safety competence.*

Стаття надійшла до редакції 30.03.2019
Прийнято до друку 13.06.2019